

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-34>

УДК 658.14

ЧОБИТОК Вікторія

Українська інженерно-педагогічна академія Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна
<https://orcid.org/0000-0002-5272-388X>

ХОЛОД Юрій

Харківський національний університет внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0004-3100-0406>

ВАСЮЧЕНКО Павло

Українська інженерно-педагогічна академія Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна
<https://orcid.org/0000-0003-4850-1288>

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Однією з найважливіших домінант сучасного глобального світу є енергетична система. Сьогодні неможливо забезпечити енергетичну безпеку країни, регіону, підприємства окремо від міжнародної енергетичної безпеки. Енергетична безпека – це стан захищеності енергетичних відносин, енергетичних систем і енергетичних процесів від загроз (економічних, політичних, правових тощо), які можуть дестабілізувати енергетичну ситуацію, спровокувати енергетичні конфлікти, змінити енергетичні процеси на різних рівнях господарювання.

Удосконалення економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах з метою підвищення їх ефективності доцільно розпочати з енергетичної політики в рамках формування механізмів забезпечення їх енергетичної безпеки. Це можуть бути положення про енергетичну безпеку, яка обов'язково повинна містити: елементи енергетичної безпеки та енергетичної стабільності; аналізу енергетичної ситуації; основні енергетичні загрози, які можуть порушити енергетичну стабільність і знизити рівень ризиків енергетичної безпеки підприємства тощо.

В умовах формування нової геополітичної моделі сучасного світу глобальні процеси, що відбуваються в усіх сферах діяльності, мають високу динамічність і визначають високий рівень нестабільності. У ХХІ столітті боротьба за паливно-енергетичні потенціальні ресурси буде загострюватися, що буде підґрунтям подальшої нестабільності. Особливого значення набувають дослідження геополітичних особливостей розвитку енергетики та аналіз паливно-енергетичних ресурсів як чинника глобальної політики.

Проблема ефективного використання геополітичного потенціалу паливно-енергетичного комплексу є актуальною науковою задачею. Економічний розвиток, політична стабільність і стан природного середовища в ХХІ столітті багато в чому залежать від розвитку паливно-енергетичного сектору.

Сучасні умови господарювання вимагають посиленої уваги до проведення дослідження проблематики економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах.

Проте значна частина економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах все ще не дослідженні в повному обсязі. Це пов'язано з тим, що наразі переважає випереджаючий та непередбачений темп розвитку суспільства, який є слабо-прогнозованим. Вплив активного інноваційно-технологічного розвитку може значно змінитися за досить короткий проміжок часу, тому все більш важко прослідкувати залежності та виявити фактори впливу на енергетичну безпеку вітчизняних підприємств.

Метою дослідження економіко-правових аспектів проблематики забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах в сучасних умовах господарювання.

Проблеми енергетичної безпеки вітчизняних підприємств можуть бути досить різними і впливати на їхню діяльність і ефективність. В сучасних нестабільних умовах господарювання багато підприємств залежать від одного або кількох постачальників енергії, якщо виникають проблеми на які впливають зовнішні фактори (наприклад, через політичні чи економічні кризи), це може призвести до перебоїв у постачанні енергії, відповідно до простоїв та збоїв у виробничому процесі.

Коливання цін на енергоносії, такі як газ, нафта або електроенергія, суттєво впливають на додаткові витрати підприємства, що призводить до підвищення цін на готову продукцію чи послуги, і, відповідно, зменшує рівень їх конкурентоспроможності.

Волатильність цін на енергоносії є значною проблемою для вітчизняних підприємств, оскільки вони впливають на витрати, бюджетування та фінансову стабільність. Ця волатильність може бути спричинена різними факторами, включаючи ринкові умови, політичні події та природні катастрофи.

Проблеми, які можуть негативно впливати на зміну вартості енергоносіїв пов'язані з коливанням цін на енергоносії на світових ринках під впливом глобальних економічних умов, зміни в постачаннях та попиті, а також події, такі як конфлікти, санкції, торговельні війни тощо.

Зважаючи на інтеграцію України в європейський та міжнародний енергетичний ринок, адаптація до європейських норм і стандартів є критично важливою для усіх суб'єктів господарювання. Цей процес пов'язаний з гармонізацією законодавства України до європейських стандартів, а також впровадження міжнародних практик в управлінні енергетичними ресурсами та забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах.

В сучасних умовах господарювання, що характеризуються високою невизначеністю та динамічними змінами, правове регулювання енергетичної безпеки є важливим інструментом для зменшення ризиків, підтримки інвестицій, забезпечення стабільності та сталого розвитку підприємств.

Формування ефективних механізмів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах вимагає комплексного підходу, який охоплює технічні, економічні, правові, соціальні та організаційні аспекти. Це дозволяє зменшити ризики, підвищити ефективність використання енергетичних ресурсів і забезпечити стабільну роботу підприємства в умовах сучасних викликів. В результаті проведеного дослідження вивчено, що однією з найважливіших домінант сучасного глобального світу є енергетична система, сутність якої полягає у захищеності енергетичних відносин, енергетичних систем і енергетичних процесів від загроз (економічних, політичних, правових тощо), які можуть дестабілізувати енергетичну ситуацію, спровокувати енергетичні конфлікти, змінити енергетичні процеси на різних рівнях господарювання.

Для удосконалення економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах з метою підвищення їх ефективності доцільно розпочинати з енергетичної політики в рамках формування механізмів забезпечення їх енергетичної безпеки.

Коливання цін на енергоносії, такі як газ, нафта або електроенергія, суттєво впливають на додаткові витрати підприємства, що призводить до підвищення цін на готову продукцію чи послуги, і, відповідно, зменшує рівень їх конкурентоспроможності.

Волатильність цін на енергоносії є значною проблемою для вітчизняних підприємств, оскільки вони впливають на витрати, бюджетування та фінансову стабільність. Ця волатильність може бути спричинена різними факторами, включаючи ринкові умови, політичні події та природні катастрофи.

В статті розглянуто економічні та політичні аспекти забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах, що є підґрунтям до формування механізмів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах.

Визначено, що комплексний підхід до вирішення цих проблем і реалізація зазначених рішень можуть суттєво підвищити рівень енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах і забезпечити їх стабільний розвиток в умовах сучасної економічної та політичної нестабільності.

Ключові слова: енергетична безпека, тарифи на енергоносії, економіко-правові аспекти, енергетичні ресурси, вітчизняні підприємства, розвиток, нестабільність.

CHOBITOK Viktoriia

Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy V. N. Karazin Kharkiv National University

KHOLOD Yurii

Kharkiv National University of Internal Affairs

VASIUCHENKO Palvo

Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy V. N. Karazin Kharkiv National University

PROBLEMS OF ENSURING ENERGY SECURITY AT DOMESTIC ENTERPRISES: ECONOMIC AND LEGAL ASPECTS

One of the most important dominants of the modern global world is the energy system. Today, it is impossible to ensure the energy security of a country, region, or enterprise separately from international energy security. Energy security is a state of protection of energy relations, energy systems, and energy processes from threats (economic, political, legal, etc.) that can destabilize the energy situation, provoke energy conflicts, and change energy processes at various levels of management.

Improving the economic and legal aspects of ensuring energy security at domestic enterprises in order to increase their efficiency is expedient to start with the energy policy within the framework of the formation of mechanisms for ensuring their energy security. These can be provisions on energy security, which must necessarily contain: elements of energy security and energy stability; analysis of the energy situation; the main energy threats that can disrupt energy stability and reduce the level of enterprise energy security risks, etc.

In the conditions of the formation of a new geopolitical model of the modern world, global processes occurring in all spheres of activity are highly dynamic and determine a high level of instability. In the 21st century, the struggle for potential fuel and energy resources will intensify, which will be the basis for further instability. The study of the geopolitical features of energy development and the analysis of fuel and energy resources as a factor of global politics are of particular importance.

The problem of effective use of the geopolitical potential of the fuel and energy complex is an urgent scientific problem. Economic development, political stability and the state of the natural environment in the 21st century largely depend on the development of the fuel and energy sector.

Modern business conditions require increased attention to researching the issues of economic and legal aspects of ensuring energy security at domestic enterprises.

However, a significant part of the economic and legal aspects of ensuring energy security at domestic enterprises is still not fully researched. This is due to the fact that currently there is an anticipatory and unpredictable rate of development of society, which is poorly predicted. The impact of active innovation and technological development can change significantly in a fairly short period of time, so it is increasingly difficult to follow dependencies and identify factors influencing the energy security of domestic enterprises.

The purpose of the study of the economic and legal aspects of the issue of ensuring energy security at domestic enterprises in modern economic conditions.

Problems of energy security of domestic enterprises can be quite different and affect their activity and efficiency. In today's unstable business environment, many enterprises depend on one or more energy suppliers, if problems arise that are influenced by external factors (for example, due to political or economic crises), this can lead to interruptions in the supply of energy, corresponding to downtime and disruptions in the production process.

Fluctuations in the prices of energy carriers, such as gas, oil or electricity, significantly affect the additional costs of the enterprise, which leads to an increase in the prices of finished products or services, and, accordingly, reduces the level of their competitiveness.

Volatility in energy prices is a significant problem for domestic enterprises, as it affects costs, budgeting and financial stability. This volatility can be caused by a variety of factors, including market conditions, political events and natural disasters.

Problems that can negatively affect the change in energy prices are related to fluctuations in energy prices on world markets under the influence of global economic conditions, changes in supply and demand, as well as events such as conflicts, sanctions, trade wars, etc.

Considering Ukraine's integration into the European and international energy market, adaptation to European norms and standards is critically important for all business entities. This process is related to the harmonization of Ukrainian legislation to European standards, as well as the implementation of international practices in the management of energy resources and ensuring energy security at domestic enterprises.

In modern economic conditions characterized by high uncertainty and dynamic changes, legal regulation of energy security is an important tool for reducing risks, supporting investments, ensuring stability and sustainable development of enterprises. The formation of effective mechanisms for ensuring energy security at domestic enterprises requires a comprehensive approach that covers technical, economic, legal, social and organizational aspects. This makes it possible to reduce risks, increase the efficiency of the use of energy resources and ensure the stable operation of the enterprise in the conditions of modern challenges.

As a result of the research, it was identified that one of the most important dominants of the modern global world is the energy system, the essence of which is the protection of energy relations, energy systems and energy processes from threats (economic, political, legal, etc.) that

can destabilize the energy situation, provoke energy conflicts, change energy processes at different levels of management.

To improve the economic and legal aspects of ensuring energy security at domestic enterprises in order to increase their efficiency, it is advisable to start with energy policy within the framework of the formation of mechanisms for ensuring their energy security.

Fluctuations in the prices of energy carriers, such as gas, oil or electricity, significantly affect the additional costs of the enterprise, which leads to an increase in the prices of finished products or services, and, accordingly, reduces the level of their competitiveness.

Volatility in energy prices is a significant problem for domestic enterprises, as it affects costs, budgeting and financial stability. This volatility can be caused by a variety of factors, including market conditions, political events and natural disasters.

The article examines the economic and political aspects of ensuring energy security at domestic enterprises, which is the basis for the formation of mechanisms for ensuring energy security at domestic enterprises.

It was determined that a comprehensive approach to solving these problems and the implementation of the specified solutions can significantly increase the level of energy security at domestic enterprises and ensure their stable development in the conditions of modern economic and political instability.

Keywords: energy security, energy tariffs, economic and legal aspects, energy resources, domestic enterprises, development, instability.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Однією з найважливіших домінант сучасного глобального світу є енергетична система. Сьогодні неможливо забезпечити енергетичну безпеку країни, регіону, підприємства окремо від міжнародної енергетичної безпеки. Енергетична безпека – це стан захищеності енергетичних відносин, енергетичних систем і енергетичних процесів від загроз (економічних, політичних, правових тощо), які можуть дестабілізувати енергетичну ситуацію, спровокувати енергетичні конфлікти, змінити енергетичні процеси на різних рівнях господарювання.

Удосконалення економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах з метою підвищення їх ефективності доцільно розпочати з енергетичної політики в рамках формування механізмів забезпечення їх енергетичної безпеки. Це можуть бути положення про енергетичну безпеку, яка обов'язково повинна містити: елементи енергетичної безпеки та енергетичної стабільності; аналізу енергетичної ситуації; основні енергетичні загрози, які можуть порушити енергетичну стабільність і знизити рівень ризиків енергетичної безпеки підприємства тощо.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

В умовах формування нової геополітичної моделі сучасного світу глобальні процеси, що відбуваються в усіх сферах діяльності, мають високу динамічність і визначають високий рівень нестабільності. У XXI столітті боротьба за паливно-енергетичні потенціальні ресурси буде загострюватися, що буде підґрунтям подальшої нестабільності. Особливого значення набувають дослідження геополітичних особливостей розвитку енергетики та аналіз паливно-енергетичних ресурсів як чинника глобальної політики.

Проблема ефективного використання геополітичного потенціалу паливно-енергетичного комплексу є актуальною науковою задачею. Економічний розвиток, політична стабільність і стан природного середовища в XXI столітті багато в чому залежать від розвитку паливно-енергетичного сектору.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

До проблематики економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах в сучасних умовах господарювання неодноразово зверталися зарубіжні та вітчизняні вчені, зокрема: Галущенко І. [1], Геєць В. [2], Прохорова В. [4, 5], Проценко В. [5], Сидорчук О. [6], Хаустова В.Є. [7] та багато інших.

Сучасні умови господарювання вимагають посиленої уваги до проведення дослідження проблематики економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах.

ВИДІЛЕННЯ НЕДОСЛІДЖЕНИХ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Проте значна частина економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах все ще не дослідженні в повному обсязі. Це пов'язано з тим, що наразі переважає випереджаючий та непередбачений темп розвитку суспільства, який є слабо-прогнозованим. Вплив активного інноваційно-технологічного розвитку може значно змінитися за досить короткий проміжок часу, тому все більш важко прослідкувати залежності та виявити фактори впливу на енергетичну безпеку вітчизняних підприємств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Метою дослідження економіко-правових аспектів проблематики забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах в сучасних умовах господарювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Проблеми енергетичної безпеки вітчизняних підприємств можуть бути досить різними і впливати на їхню діяльність і ефективність. В сучасних нестабільних умовах господарювання багато підприємств

залежать від одного або кількох постачальників енергії, якщо виникають проблеми на які впливають зовнішні фактори (наприклад, через політичні чи економічні кризи), це може призвести до перебоїв у постачанні енергії, відповідно до простоїв та збоїв у виробничому процесі.

Коливання цін на енергоносії, такі як газ, нафта або електроенергія, суттєво впливають на додаткові витрати підприємства, що призводить до підвищення цін на готову продукцію чи послуги, і, відповідно, зменшує рівень їх конкурентоспроможності.

Динаміка цін на газ в Україні за період 1996-2023 рр наведено в табл. 1 та рис. 1.

Таблиця 1

Ціни на газ в Україні за період 1996-2023 рр.

Період	Вартість, грн./1 куб.	Період	Вартість, грн./1 куб.
1996-1999	0,115	2016-2017	6,88
2000-2005	0,175	2018	6,96
2006-2007	0,315	2019	6,41
2010-2013	0,725	2020	8,52
2014	1,09	2021	9,19
2015	7,19	2022-2023	7,96

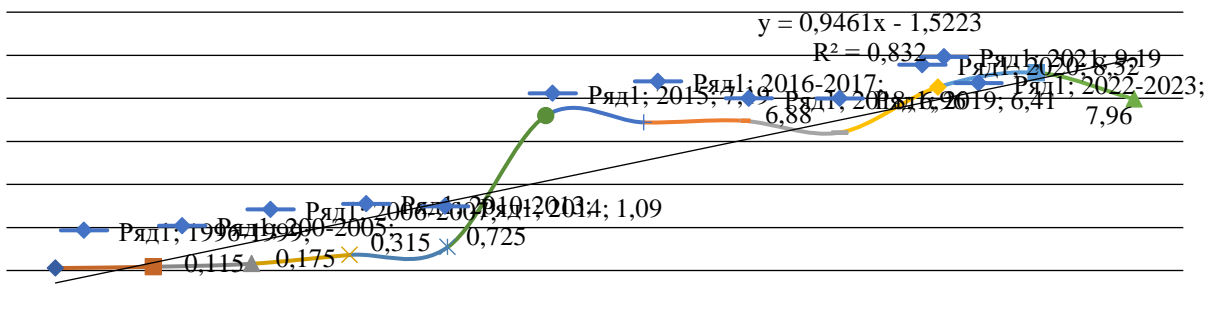

Рис. 1. Динаміка цін на газ в Україні за період 1996-2023 рр., грн./1 куб.

Отже, за даними можна стверджувати, що значне підвищення тарифів на газ в Україні відбулося у 2014 р з 1,09 грн/куб до 7,19 грн/куб. Постійні зміни цін на газ впливали на підвищення цін на готову продукцію або на надіні послуги.

Динаміка цін на електроенергію в Україні за період 1996-2023 рр наведено в табл. 2 та рис. 2.

Таблиця 2

Ціни на електроенергію в Україні за період 1996-2023 рр.

Період	Вартість, грн./1 кВт-год	Період	Вартість, грн./1 кВт-год
1996-1997	0,083	2014	0,42
1998-1999	0,1	2015	0,79
2000-2005	0,156	2016	1,29
2006-2010	0,244	2017-2022	1,68
2011-2013	0,365	2023	2,64

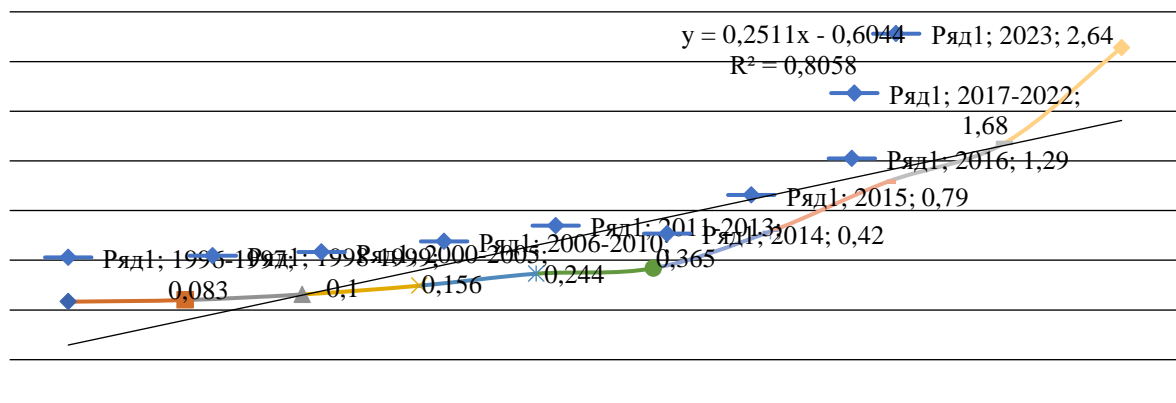

Рис. 2. Динаміка цін на електроенергію в Україні за період 1996-2023 рр., грн./1 кВт-год

Волатильність цін на енергоносії є значною проблемою для вітчизняних підприємств, оскільки вони впливають на витрати, бюджетування та фінансову стабільність. Ця волатильність може бути спричинена різними факторами, включаючи ринкові умови, політичні події та природні катастрофи.

Проблеми, які можуть негативно впливати на зміну вартості енергоносіїв пов'язані з коливанням цін на енергоносії на світових ринках під впливом глобальних економічних умов, зміни в постачаннях та попиті, а також події, такі як конфлікти, санкції, торговельні війни тощо.

Наступним напрямом, який впливає на зміну вартості на енергоносії є фінансове планування, а саме, висока волатильність, яка може ускладнити процес прогнозування витрат і, відповідно, фінансового стану підприємства. Нестабільність цін на енергоносії зменшує рівень залучення інвестицій і негативно впливає на інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств, що в свою чергу знижує рівень енергетичної безпеки.

Непередбачувані зміни в цінах на енергоносії ускладнюють планування витрат та складання бюджету на усіх рівнях господарювання, що може зниження рентабельності, особливо для вітчизняних підприємств з великим споживанням енергії.

Рецесії або економічні спади можуть зменшити попит на енергетичні ресурси і вплинути на прибутковість енергетичних компаній в Україні. За рахунок формування підґрунтя для покращення фінансових умов та залучення інвестицій необхідно проводити модернізації енергетичного обладнання, яке, в більшій мірі, використовують застарілі технології та мають низький рівень енергозберігання.

Для цього необхідно залучати кредити та формувати кредитні програми із залучення держаної підтримки або грантових коштів на реалізацію ефективних енергозабезпечуючих проєктів. Реалізація інноваційних проєктів із забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах можуть змінити ринок і створити нові можливості для уникнення загроз для бізнес-моделей. Розвиток інноваційних напрямів щодо забезпечення та реалізації енергетичних проєктів сприяє появі нових гравців на ринку та зміні конкурентного середовища. Основні економічні аспекти забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах наведені на рис. 3.

Економічні аспекти забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах є важливою частиною управління ризиками та потенціальними ресурсами.

Для забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах необхідно формувати комплексний підхід, який повинен включати як техніко-технологічні, так і економічні аспекти. Інтеграційно-координаційні дії, які направлені на формування системи ефективного управління енергетичними ресурсами з фінансовими стратегіями можуть суттєво підвищити стійкість вітчизняних підприємств до змін у мінливому енергетичному середовищі.

Актуальність правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах в сучасних нестабільних умовах господарювання є надзвичайно високою. В умовах глобальних і локальних економічних подій, політичних змін та технічних викликів, ефективне правове регулювання може стати ключовим фактором для забезпечення стабільності та розвитку вітчизняних підприємств.

Правова база може підтримувати стратегії сталого розвитку вітчизняних підприємств через встановлення вимог до екологічної безпеки та енергетичної ефективності за рахунок формування програм підтримки для впровадження відновлювальних джерел енергії.

Правові норми можуть впливати на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, забезпечуючи рівні умови для всіх учасників ринку, забезпечуючи енергетичну безпеку за рахунок антимонопольного регулювання, для запобігання зловживанню позицією на ринку енергетичних ресурсів та прозорості і доступності інформації щодо цін на енергетичні ресурси та умови їх постачання.

В Україні, як і в інших країнах, є ряд норм і актів, які регулюють енергетичну безпеку вітчизняних підприємств. Основні правові аспекти забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах наведені на рис. 4.

Підвищення надійності енергетичної інфраструктури є критично важливим для забезпечення стабільності роботи вітчизняних підприємств. Впровадження цих заходів може допомогти зменшити ризики, які пов'язані з перебоями в постачанні енергії, та забезпечити безперервність виробничих процесів.

Підприємствам важливо дотримуватись всіх вимог законодавства та регуляторних актів, а також проводити регулярний моніторинг змін у правовому полі для забезпечення власної енергетичної безпеки.

Зважаючи на інтеграцію України в європейський та міжнародний енергетичний ринок, адаптація до європейських норм і стандартів є критично важливою для усіх суб'єктів господарювання. Цей процес пов'язаний з гармонізацією законодавства України до європейських стандартів, а також впровадження міжнародних практик в управлінні енергетичними ресурсами та забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах.

В сучасних умовах господарювання, що характеризуються високою невизначеністю та динамічними змінами, правове регулювання енергетичної безпеки є важливим інструментом для зменшення ризиків, підтримки інвестицій, забезпечення стабільності та сталого розвитку підприємств.

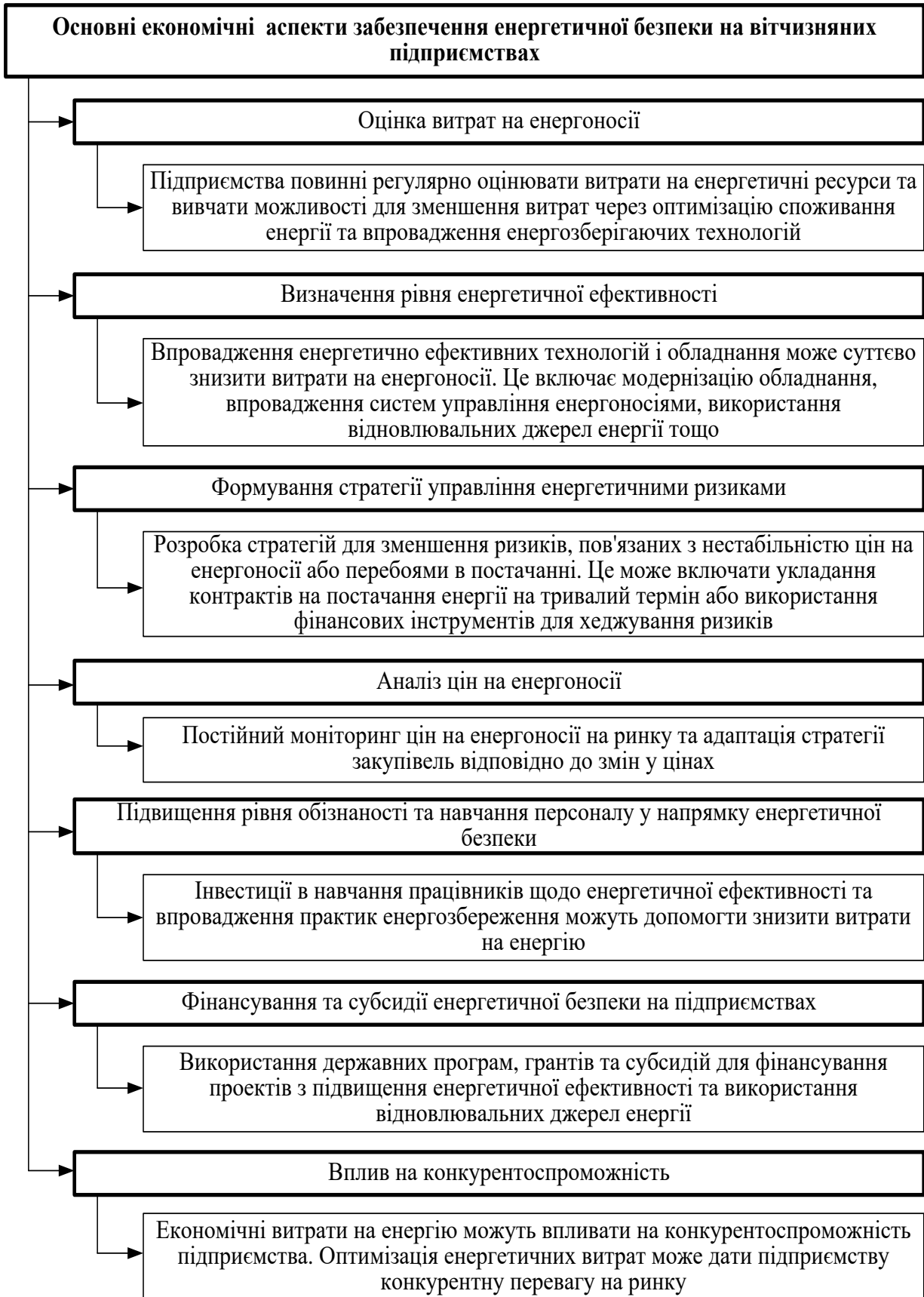

Рис. 3. Основні економічні аспекти забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах

Рис. 4. Основні правові аспекти забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах

Формування ефективних механізмів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах вимагає комплексного підходу, який охоплює технічні, економічні, правові, соціальні та організаційні аспекти. Це дозволяє зменшити ризики, підвищити ефективність використання енергетичних ресурсів і забезпечити стабільну роботу підприємства в умовах сучасних викликів (рис. 5).

Рис. 5. Наукове підґрунтя до формування механізмів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах

Комплексний підхід до вирішення цих проблем і реалізація зазначених рішень можуть суттєво підвищити рівень енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах і забезпечити їх стабільний розвиток в умовах сучасної економічної та політичної нестабільності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

В результаті проведеного дослідження виокремлено, що однією з найважливіших домінант сучасного глобального світу є енергетична система, сутність якої полягає у захищеності енергетичних відносин, енергетичних систем і енергетичних процесів від загроз (економічних, політичних, правових тощо), які можуть дестабілізувати енергетичну ситуацію, спровокувати енергетичні конфлікти, змінити енергетичні процеси на різних рівнях господарювання.

Для удосконалення економіко-правових аспектів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах з метою підвищення їх ефективності доцільно розпочинати з енергетичної політики в рамках формування механізмів забезпечення їх енергетичної безпеки.

Коливання цін на енергоносії, такі як газ, нафта або електроенергія, суттєво впливають на додаткові витрати підприємства, що призводить до підвищення цін на готову продукцію чи послуги, і, відповідно, зменшує рівень їх конкурентоспроможності.

Волатильність цін на енергоносії є значною проблемою для вітчизняних підприємств, оскільки вони впливають на витрати, бюджетування та фінансову стабільність. Ця волатильність може бути спричинена різними факторами, включаючи ринкові умови, політичні події та природні катастрофи.

В статті розглянуто економічні та політичні аспекти забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах, що є підґрунтям до формування механізмів забезпечення енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах.

Визначено, що комплексний підхід до вирішення цих проблем і реалізація зазначених рішень можуть суттєво підвищити рівень енергетичної безпеки на вітчизняних підприємствах і забезпечити їх стабільний розвиток в умовах сучасної економічної та політичної нестабільності.

Література

1. Галущенко І. Проблеми моделювання процесів розвитку регіональної енергетики. Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем: зб. наук. пр. 2014. С. 102–114.
2. Геєць В. Розвиток соціального капіталу – найбільше багатство у світі. Віче. 2011. № 1. С. 22–26.
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Інтелектуалізація управлінських процесів як детермінантно-мотиваційна основа бізнес-моделі підприємств. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки». 2020. № 2 (144). С. 65–75.
5. Прохорова В. В., Проценко В. М., Чобіток В. І. Формування конкурентної стратегії підприємств на засадах інноваційно-спрямованого інвестування. Харків : УІПА, 2015. 291 с.
6. Сидорчук О. Г. Стратегія соціальної безпеки України: послідовність формування та напрями реалізації. Проблеми економіки. 2019. № 1. С. 176–183. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-176-183>.
7. Хаустова В. Є., Колодяжна Т. В. Вплив процесів злиттів та поглинань на конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації : монографія. ФОП Лібуркіна Л. М., 2019. 416 с.
8. Chobitok V., Mnykh O., Brytskyi R. and Us Yu. Adhocratic mechanisms of formation of innovative and creative directions for business entities development in conditions of transparency of economics. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 1150 (2023) P. 012002. doi:10.1088/1755-1315/1150/1/012002
9. Tulchinskiy, R., Chobitok, V., Dergaliuk, M., Semenchuk, T., Tarnovska, I. (2021). Strategic Guidelines for The Intensification of Regional Development Under the Impact of Potential-Forming Determinants in the Conditions of Digitalization. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, 21(8), 97-104.
10. <https://mev.gov.ua/reforma/enerhetychna-stratehiya>

References

1. Halushchenko I. Problemy modeliuvannya protsesiv rozvytku rehionalnoi enerhetyky. Ekonomiko-matematychne modeliuvannya sotsialno-ekonomichnykh system: zb. nauk. pr. 2014. S. 102–114.
2. Heiets V. Rozvytok sotsialnoho kapitalu – naibilshe bahatstvo u sviti. Viche. 2011. № 1. S. 22–26.
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Prokhorova V. V., Chobitok V. I. Intelktualizatsiia upravlinskykh protsesiv yak determinantno-motyvatsiina osnova biznes-modeli pidpriemstv. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu. Serii «Ekonomichni nauky». 2020. № 2 (144). S. 65-75.
5. Prokhorova V. V., Protsenko V. M., Chobitok V. I. Formuvannya konkurentnoi stratehii pidpriemstv na zasadakh innovatsiino-spriamovanoho investuvannya. Kharkiv : UIPA, 2015. 291 s.
6. Sydorhuk O. H. Stratehiia sotsialnoi bezpeky Ukrainy: poslidovnist formuvannya ta napriamy realizatsii. Problemy ekonomiky. 2019. № 1. S. 176–183. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-176-183>.
7. Khaustova V. Ye., Kolodiazhna T. V. Vplyv protsesiv zlyttiv ta pohlynan na konkurentospromozhnist ekonomiky v umovakh hlobalizatsii : monohrafiia. FOP Liburkina L. M., 2019. 416 s.
8. Chobitok V., Mnykh O., Brytskyi R. and Us Yu. Adhocratic mechanisms of formation of innovative and creative directions for business entities development in conditions of transparency of economics. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 1150 (2023) P. 012002. doi:10.1088/1755-1315/1150/1/012002
9. Tulchinskiy, R., Chobitok, V., Dergaliuk, M., Semenchuk, T., Tarnovska, I. (2021). Strategic Guidelines for The Intensification of Regional Development Under the Impact of Potential-Forming Determinants in the Conditions of Digitalization. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, 21(8), 97-104.
10. <https://mev.gov.ua/reforma/enerhetychna-stratehiya>